

Öğretmen Devamsızlık Nedenleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmen Devamsızlık Nedenleri Ölçeği. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27039>

Özet

Ö?retmen Devams?zl?k Nedenleri Ölçe?i (ODNÖ), ö?retmenlerin i?ten veya okuldan uzak kalma e?ilimlerinin alt?nda yatan psikolojik ve çevresel faktörleri sistematik olarak ölçmek amacıyla ?erife Türkkan ve Öznur Tulunay-Ate? tarafından 2021 y?l?nda geli?tirilmis? bir araçtır. Ölçek, 28 maddeden ve iki temel boyuttan olmaktadır: **İçsel Nedenler** ve **Dışsal Nedenler**. Yapılan kapsamlı geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, ölçe?in iki faktörlü yap?sının hem Açıklayıcı Faktör Analizi (Açıklayıcı Faktör Analizi) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile doğrulandığını göstermektedir. Ölçe?in güvenilirlik katsayıları (Cronbach Alpha değerleri .94 ve .92) yüksek düzeyde iç tutarlılığa işaret etmektedir. Beşli Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i formatında uygulanan ODNÖ, eğitim yönetimi ve eğitim psikolojisi alanlarında ö?retmen devams?zlüğünü anlamak için güçlü bir psikometrik araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen devams?zlüğü, devams?zl?k nedenleri, içsel nedenler, dışsal nedenler, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi, eğitim psikolojisi.

Yazarlar

?erife Türkkan, Öznur Tulunay-Ate?

Amaç

Ö?retmen Devams?zl?k Nedenleri Ölçe?i'nin temel amacı, ö?retmenlerin okula gelmemelerine yol açan etkenleri tespit etmek ve bu nedenleri yapılandırılmış bir biçimde sınıflandırmaktır. Ölçek, devams?zlüğe sebep olan faktörleri içsel (kişisel, mesleki doyumla ilgili) ve dışsal (çevresel, kurumsal, çalışma koşullarıyla ilgili) olmak üzere iki temel boyutta inceleyerek, eğitim yöneticilerine ve politika yapıcılara bu sorunun çözümüne yönelik kanıta dayalı stratejiler geliştirmede yardımcı olmayı hedefler.

Ölçek geliştirme çalışması, Türkiye'deki ö?retmenlerin devams?zl?k e?ilimlerini ve motivasyon eksikliklerini ölçmek için kültüre özgü, geçerli ve güvenilir bir araç ihtiyacına yanıt olarak ortaya çıkmıştır. Bu sayede, ö?retmenlerin mesleki beklentileri ve iş tatminlerini artırmaya yönelik müdahalelerin odak noktaları belirlenebilmektedir.

Yapı

Ölçek, ö?retmen devams?zlüğü kavramını iki ana faktör veya boyut altında ele almaktadır. Bu yapı, toplam 28 maddeden oluşmaktadır ve devams?zlüğe neden olan faktörlerin kaynağına göre ayrıştırılmıştır.

Birinci faktör **Dışsal Nedenler** olarak adlandırılmıştır. Bu faktör, öğretmenin kontrolü dışındaki çevresel, kurumsal ve fiziksel koşullardan kaynaklanan devamsızlık nedenlerini kapsamaktadır (örneğin, çalınma koşullarının zorluğu veya evin okula uzaklığı). İkinci faktör ise **Çıksal Nedenler** olarak adlandırılmıştır ve bireyin kendi motivasyonu, mesleki doyumunu veya kişisel tutumlarından kaynaklanan nedenleri içermektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerliliği, hem kapsam geçerliliği hem de yapı geçerliliği açısından titizlikle incelenmiştir. Kapsam geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuş, yapı geçerliliği için ise hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, ölçeğin iki faktörlü yapısının veriyle uyumlu olduğunu göstermiştir. Elde edilen uyum indeksleri şöyledir: Ki-kare/serbestlik derecesi oranı (X^2/sd) = 3.41, yıllık Uyum İndeksi (GFI) = .82, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) = .95, Normleştirilmiş Uyum İndeksi (NFI) = .93, Yaklaşık Kök Ortalama Kare Hata (RMSEA) = .08, Düzeltilmiş yıllık Uyum İndeksi (AGFI) = .79, Kök Ortalama Kare Kalıntı (SRMR) = .06. Bu indeks değerlerinin literatürde kabul edilen yeterli aralıkta olduğu tespit edilmiş, bu da ölçeğin teorik yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini kanıtlanmıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ortaya koymuştur.

İlk uygulamada hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı: **.94**

İkinci uygulamada hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı: **.92**

Bu katsayılar, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek üzere öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA sonuçlarına göre, ölçek maddelerinin faktör yük değerleri **.36 ile .66** arasında değişmektedir. Bu analiz sonucunda iki temel faktör belirlenmiştir.

Bu iki faktör, toplam varyansın %40.10'unu açıklamaktadır. Birinci faktör, toplam varyansın %22.37'sini açıklayarak **Dışsal Nedenler** olarak adlandırılmış; ikinci faktör ise toplam varyansın %17.73'ünü açıklayarak **Çıksal Nedenler** olarak isimlendirilmiştir. Daha sonra, iki

faktörlü bu yapının doğrulanması amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir ve uyum indekslerinin kabul edilebilir sonuçları içinde olduğu görülmüştür.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme

Format: 28 maddelik, 2 boyutlu psikometrik araç.

Kullanılabilen Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Öğretmenler (Eğitim çalışanları).

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışan eğitim profesyonelleri).

Popülasyon Detayları: Türkiye'de görev yapan çeşitli branşlardaki öğretmenler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Beşli Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği kullanılmıştır (1=**Kesinlikle katılmıyorum** - 5=**Kesinlikle katılıyorum**).

Anahtar Kelimeler

Öğretmen devamsızlığı, işten kaçınma, örgütsel davranış, Cronbach Alpha, Açıklayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi, eğitim yönetimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: serife_aksoy_87@hotmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2021 yılında geliştirilmiştir ve yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar Serife Türkkan ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim bilgileri yukarıda belirtilmiştir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı çalışma için aşağıdaki PDF dosyası mevcuttur. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [ogretmen-devamsizlik-nedenleri-olceginin-gelistirilmesi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Türkkan, ?. & Tulunay-Ate?, Ö. (2021). Ö?retmen Devams?zl?k Nedenleri Ölçe?inin geli?tirilmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(1), 123-138.

Makalenin DOI ba?lant?s?: <http://dx.doi.org/10.30703/cije.694533>

Makalenin Dergipark ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Ö?retmen Devams?zl?k Nedenleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçekte 2 boyut ve 28 madde vard?r.

Çal??ma ko?ullar? zor oldu?unda okula gitmek istemem. (1. madde)

Mesleki doyum alamad??mda okula gitmek istemem (17. madde)

Evin okula uzak olmas? devams?zl??a neden olur. (25. madde)